

ข้อเสนอเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรตำบลเขาแร้ง
อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

16 มกราคม 2563 นายรัชชัย ธงศรีเรือน หัวหน้าศูนย์ยุทธศาสตร์การเกษตร สำนักงานสภาเกษตรกร
จังหวัดราชบุรี ลงพื้นที่สำรวจปัญหา เพื่อจัดทำข้อเสนอเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรตำบลเขาแร้ง
อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

สรุปภาพปัญหา ดังนี้
ตำบลเขาแร้ง มีคลองชลประทาน 2 สายหลัก ในการส่งน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคทำการเกษตร และอื่น ๆ
แต่คลองส่งน้ำทั้ง 2 สาย ช่วงตอนพื้นที่ตำบลเขาแร้ง จะมีการขังน้ำอยู่เดิมคลองส่งน้ำนั้น ทำให้การระบายน้ำได้ช้าลง
น้ำในเขตรองจะต้องเกิดน้ำท่วมพื้นที่เกษตรได้ไม่ได้ เพราะเกษตรกรสองข้างคลองส่งน้ำ จะต้องเปิดน้ำเพื่อเข้า
แปลงน้ำให้เพียงพอ จนจะควบคุมเปิดไว้เพื่อเก็บกักน้ำไว้ได้ ไม่ทันที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามหาเมธารา หุดหัดทำ
การส่งน้ำ น้ำจะไหลไปหมดไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ได้

คลองดิน 3 สาย ที่ใช้สำหรับเก็บกักน้ำ มีความสั้นแคบ มีวัชพืชขึ้นเต็มและดิน ตะกอน มีการขุดลอกทำให้
ดินแข็ง เก็บกักน้ำได้ยาก และไม่มีฝายกั้นน้ำ เมื่อเก็บกักน้ำไว้ได้เลย น้ำก็จะไหลจากต้นน้ำไปปลายน้ำหมด เมื่อคลอง
ชลประทานเปิดน้ำ น้ำก็จะล้นไปทั่วบริเวณ เพราะน้ำจะขึ้นไปตลอดลำน้ำ ไม่ทันที่น้ำจะไหลลงคลอง

หนองน้ำสาธารณะประโยชน์ตำบล มี 5 แห่ง มีการขุดลอกที่ในเขตรองบนๆ หนองน้ำด้านหนึ่งจากเป็น
หนองน้ำเก่า มีการเปลี่ยนผู้นำ ผู้ใหญ่บ้าน ไม่ทันท่วงทีของพื้นที่หนองสาธารณะนั้นได้ และมีการปรับสภาพในดิน
รอบๆ เช่น ขุดลอกหน้าดิน โอบบริเวณ ดินที่แข็งและบริเวณที่น้ำ ทำให้อกตะกอนไม่สามารถขุดได้ และหนองน้ำมีความ
ตื้นเขินเกิดจากวัชพืชขึ้นปกคลุมและตะกอนดินจากการไหลพัด จากฝั่งคลองลำน้ำลงในหนอง ทำให้น้ำตื้นเขิน หนองน้ำทั้ง
5 แห่งจึงเก็บกักน้ำได้ยาก ไม่เพียงพอต่อการ ทำการเกษตร หากได้มีการปรับพื้นที่ตำบลเดิม และขุดลอกให้ลึก
เปลี่ยนดิน จะสามารถใช้น้ำเพื่อการเกษตรจำนวนมาก ไม่เกิดปัญหาน้ำแล้งหรือขาดแคลนน้ำ ดังนั้น หากมีการ
พัฒนาแหล่งน้ำของพื้นที่อย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทั้งพื้นที่ ก็จะสามารถเพิ่มปริมาณน้ำในพื้นที่ตำบลเขาแร้งได้ ทั้งนี้
นี้จะเป็นปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหาว่ามีความซ้ำซากจะลดลงสามารถระบายน้ำจากพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากได้
ง่ายและรวดเร็วขึ้น เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรอย่างมาก

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดราชบุรี : 292/27 หมู่ 10 ต.ดอนตะโก อ.เมือง จ.ราชบุรี 70000
โทรศัพท์/โทรสาร 032-320757 E-mail : info@ajf.or.th www.ajf.or.th

ข้อเสนอเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรตำบลเขาแร้ง
อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

วัตถุประสงค์เพื่อการแก้ปัญหา
เป้าหมาย
เพื่อให้เกษตรกรของตำบลเขาแร้ง มีน้ำเพื่อการเกษตรเพียงพอ และเพิ่มปริมาณน้ำในการทำ
การเกษตร ลดปัญหาน้ำแล้งและน้ำท่วมซ้ำซาก

มาตรการ
1) ระยะสั้นเร่งด่วน

(1) ขุดลอกแม่น้ำ คู คลอง ทุ่ง และน้ำขึ้น ๆ ที่ตื้นเขิน เพื่อเพิ่มปริมาณการเก็บกัก
น้ำได้แก่ คลองบางสองร้อย คลองระบายน้ำบ้านของะกล้ำ คลองบ้านตากแดด หนองกลางทุ่ง หนองจูงวัง หนองหมู
หนองยี่สิบ และหนองแว

(2) ขุดเจาะบ่อบาดล เพื่อสนับสนุนการทำเกษตร 1 บ่อบาดล 1 กลุ่มเกษตรกรที่
มีพื้นที่ติดต่อกัน

(3) จัดทำฝายชะลอตัว ให้แก่คลองระบายน้ำของะกล้ำ ช่วงบ้านเขาสิงห์

(4) ให้เกษตรกรสร้างระบบธนาคารน้ำใต้ดินระบบเปิดในพื้นที่การเกษตรของตนเอง

2) ระยะปานกลาง

(1) จัดทำบัญชีข้อมูลการทำเกษตรของตำบลให้ครอบคลุมทั้งตำบล เพื่อนำไป
ประกอบการพิจารณาการจัดสรรน้ำและส่วนการใช้น้ำในแง่ฤดูกาลผลิต และหาแหล่งน้ำหรือก่อสร้างแหล่งน้ำ
เพิ่มขึ้น ให้เพียงพอในการทำการเกษตรในแต่ระยะการขึ้นดิน

(2) จัดระบบการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และทำการประมง ให้เหมาะสม เช่น การทำนาข้าว
ไม่ควรมะปลูกกัน 2 ฤดูกาลผลิตต่อปี และพื้นที่สวนครัวควรเพาะปลูกพร้อมกัน และส่งเสริมการปลูกพืชระบบ
แปลงใหญ่ เพื่อสะดวกต่อการบริหารจัดการน้ำและการจัดการดินอื่น ๆ

(3) ดำรงรักษาพื้นที่สาธารณะของตำบล หรือบ่อน้ำสาธารณะของตำบล ขุดลอก เพื่อใช้
สำหรับเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้

(4) พื้นชุมชนกลุ่มหมู่บ้านใด และระบบใดควม ใดต้องเสริมให้ชุมชนเข้ามามี
ส่วนร่วมในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและระบบนิเวศ เช่น ส่งเสริมการปลูกหญ้า เป็นคัน

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดราชบุรี : 292/27 หมู่ 10 ต.ดอนตะโก อ.เมือง จ.ราชบุรี 70000
โทรศัพท์/โทรสาร 032-320757 E-mail : info@ajf.or.th www.ajf.or.th